כל הזבחים שקבלו דמן פרק שני זבחים טז.

זר שאינו אוכל. בקדשי קדשים: **שכן עשה בו קרב המקריב.** המוס פוסל בקרבן כדרך שפוסל בכהן: **טמא יוכיח.** שלא עשה בו קרב המקריב שאין בהמה מקבלת טומאה ממתים כשם שהכהן טמא ומתים וכתיב ויעזרו ולא יתלוו אלמא טמא שעבד חילו: **שמוזהרין.** שלא לעבוד טמא מוזהרו בעל מום [1] מולא יגש: **היכא מוזהר.** זר: **אי נימא מוינזרו.** דרשת [2] ליה לתלמי קרא בני ישראל לההיה זרים כדאמר לעיל: **חילול בגופיה כתיב.** וק"ו למה לך: ה"ג **מה להלן בו' שכן לא הוקרב** [3] **בכמה.** בכמה יחיד (בכמה) כשעת היתר הבמות דתנן בפ' בתרא (לקמן קיג.) הזמן והגומר והטמא שוין בזה וכזה וכבריתא תניא [4] עלה דברים ששוותה במה קטנה לבמה גדולה דס מתיר ומפגל ומותיר תאמר בזר שכשר בבמה כדתנן התם אלו דברים שבין במה גדולה לבמה קטנה וקתני התם כיהון וכגדי שרת [5] וקרבי [6] נמי מוכחי בגדעון ומנוח ומשמע דאפילו הקריבו בבמה [7]: **אונן.** ילפינן לקמן מקרא מה עבד חילו: **שכן אסור במעשר.** דכתיב לא אכלתי באוני (דברים כו): אונן מוזהר שלא יעבוד דכתיב בהכן גדול ומן המקדש לא יצא ולא יחלל הא אחר שלא יצא חילל: **דלמא שרי בבמה.** דגבי אונן כתיב ומן המקדש: **יוצא אם עבד חילל.** לקמן ילפינן לה כפירקין (דף כג.): **שכן פסול לעדות.** דאמרי' במס' שבועות (דף ל.) ועמדו שני האנשים בעדים הכתוב מדבר: ומעני **מיוצא חלמיד חכם.** הכא [8] מייתי לה דבשר לעדות כדאמרי' התם (שם) שבית דין מוקים לו כבוד ומושיבים אותו: [**אם יוצא**]. מלינו [9] אם [10] יוצא בעלמא שפסול לעדות משום שם יוצא תאמר בשם זר שאינו נפסל לעדות משום שם זרות: **אם יוצא לא פריך.** הואיל והוה יוצא ת"ח למיימר מיינה לק"ו כשר לעדות: **ומחד מהכן.** אונן או טמא או בעל מום: **ויוצא דבשר בבמה מנא לן.** דלא נפרך שכן לא הותרו בבמה להא מדשבקיה רב משרשיא לקל וחומר דלעניל לאונן וטמא ובעל מום ונקט יוצא משום הני [11] פירכי שבקיה דלא משכחת היתר בבמה בהדיא לחד מיניהו הכא מנליה: **לעמוד לפני ה'.** במקדש הוא דכתיב עמידה: **אונן מנלן.** דפסול לקדקדני מתני': **ומן המקדש וגו'.** לעיל מייתי כמיני לתניא ולאמו לא יטמא ובכהן גדול משמעי וסמיך ליה ומן המקדש לא עומד ומקריב ולא יחלל שאין הקדשים מתחללין בכך הא הדיוט שלא יצא ועבד חילל: **הן הקריבו.** הן היום הקריבו וגו'. מתשובתו של אהרן אתה לומד מה אמר לו משה מדוע לא אכלתם כו' שמא בגיך הקריבום בתנינתא [12] שהיו אונים על נדב ואביהוא ופסלתיה [13] ולכך נשרפה אמר לו אהרן כי הן הקריבו והלא הדיוטות הן ופסולין לעבודה אני הקרבתי שאמרת לי [14] ועשה את קרבן חטא וגו' ואני כהן גדול ומקריב אונן מכלל דאי איכא לאקרוב דספיר אשתרוף ולא היה משה אומר להם מדוע לא אכלתם: **מי כפיב הא אחר כו'.** דלמא אחר נמי לא חילל ובדידיה אינטריך ליה למיסרייה דלא תימא מתוך חיסורו [15] וקדושתו יתירא הוא פסול אונן: **קסבר מפני עומאה.** שנגע בה נשרפה ולא החזר שם תנינות לענין הקרבה והן [16] הקריבו ה"ק הן היום הלא עדיין יום הוא והייבו [17] אסורין בקדשים [18] לאכול עד הערב ומתוך [19] כך אירע בה טומאה באונס. ואיכא תנאי דפליגי לקמן (דף קא.) שבא חד אמר מפני טומאה נשרפה ואיכא תנאי דאמר מפני תנינות נשרפה שבא היו יכולין לאוכלה אפילו לערב דקסבר תנינות לילה נמי אסור ואפילו נקבר המת ולפי שלא היו לה אוכלין נשרפה וכדר' יוחנן בן ברוקה דאמר בפסחים (דף פב.) גבי נטמאו בעלים של פסח אף זה יישרף מיד שאין לו אוכלין ואין טעון עבור זורה: **שאינו**

קסבר מפני טומאה נשרפה. הוה מצי למימר כדבמתון למנא דבי רבי ישמעאל תנא אתיא בק"ו מבעל מום ומה זר שאינו אוכל בו'. ואין לומר דטמא בקרבן לבור [20] וכהן גדול אונן [21] יוכיח שאינן אוכלין ועובדים דמה להנך שכן אינן מחברים תאמר בזר דמחבר: **מה לטמא שכן בטמא.** לא מצי למיפרך שכן עשה בו קרבים כמקריבים [כדפי' בקונטרס]:

אף אני אביא זר שמוזהר בו'. לכך צריך לטעמא דלתהרה משום דלא תימא טמא בקרבן לבור וכהן גדול אונן יוכיח כדפריש ומהאי טעמא נמי צריך לקמן [22] בעבד הלכתא גמירי לה דלא [23] אתי בק"ו: **היכן** מוזהר. תימה דימא מוהקריבו בני אהרן דדרש' (לקמן דף לב.) מקבלה ואילך מצות כהונה מיהו עדיפא משני לאו גמור מוכל [24] זר לא יקרב: **הג"ה דלמא שרי בבמה.** והאי דלא משני אונן לקמן נסוף מכילתין (דף קיג.) כדכרים שבין במה גדולה לבמה קטנה כתמיד כיהון וכגדי שרת דילמא תנא ושייר דשייר נמי יוצא: **ומה יוצא שאינו.** כגון במורם מקדשים [25] (ו) וכתוב: **מה ליוצא שכן פסול לעדות.** צריך ליהר שלא לדון ע"פ עדות דמיוצא וכגון אשה צריך ליהר יותר ושמא דיעבד אין לומר דאמר בירושלמי פ' ד' מיתות [26] גבי מכבן את הסם והדיינין עומדין על רגליהם מיכן לדיינין שקבלו עדות מעומד שדנין על פי עדותן ומשמע התם דכי היכי דאין עכובא ביציאת הדיינין אע"פ שיש להם ליצא מן התורה ה"נ אין עכובא בעמידת העדים אע"פ שיש להם לעמוד מן התורה. הקשה ה"ר אפרים כהן גזלן יהא פסול לעבודה קל וחומר מבעל מום שכשר לעבודת אם עבד חילל ולייתי מבעל מום ומתה מהכן ולאו קושיא היא דכיון דגזלן אינו מוהר לא אתי מיניהו כדפריש לעיל:

מיושב תלמיד חכם. ת"ל הא דאמרי' (שבועות דף ל.) תלמיד חכם לא יחל אפהודי לקמיה דזוטר מיניה לאו משום דלריך לעמוד אלא משום דזוטא דהא לי אזל מעיל מיניה ולאו קושיא היא דכיון דגזלן אינו מוהר לא אתי מיניהו כדפריש לעיל:

מיושב תלמיד חכם. ת"ל הא דאמרי' (שבועות דף ל.) תלמיד חכם לא יחל אפהודי לקמיה דזוטר מיניה לאו משום דלריך לעמוד אלא משום דזוטא דהא לי אזל מעיל מיניה ולאו קושיא היא דכיון דגזלן אינו מוהר לא אתי מיניהו כדפריש לעיל:

אם יוצא. מעיד מיוצא ותו דאמרינן בפרק שבועת העדות (שם) הני מילי לממונא אבל לאיסורא יש להעיד אין חכמה ואין תבונה לנגד ה' ותימה בסנהדרין (יט.) דאמרו לו ליעלי עמוד על רגליך ויעידו כך והא מלך עדיף מתלמיד חכם דמלך אין יכול למחול על כבודו ותלמיד חכם יכול למחול וי"ל דלא דמי דטעמא דתמיד חכם משום דתורה דידיה היא אבל מלך כתיב שמהא אימתו עליך אין זה שלו אלא של אחרים ואין יכול למחול [27] זה ונגבי מצות יכול למחול [28] דאם מוחל על כבודו [29] בשביל כך לא יניח שלא תהא אימתו עליך ועוד יש לומר דעובדא דיעלי דיני נפשות הוה ובדיני נפשות אפילו תלמיד חכם עומד ואם תאמר היכי גמר מיוצא תלמיד חכם מה ליוצא תלמיד חכם שכן פסול לאליפה דחליפה בני מעומד כדאמר שילחי מצות חליצה (יבמות קו.) כתי עמודי וטעמא משום דכתיב ועמד ואמר ומיהו [30] טעמא על כרחין דחליצה מעומד לאו משום ועמד ואמר דמי כתיב ויעמד ואמר כדדייק פ' בתרא דמועד קטן (דף כא.) גבי קריעה אלמא טעמא משום דהוי כמו דין ויכול תלמיד חכם ליסב ובדיעבד [31] אם חלצה מיוצא כשרה תדע דהא תניא חלצה בין עומד בין יושב בין מוטב כשרה ואי מקרא דועמד ואמר בעינן מעומד אם כן ליהוי עכובא מקרא דכתב אלא מעשם דין לא כדפריש ונסברי [32] דדרש ועמד ואמר אמקמתא הוא [33]: הגה"ה ואם תאמר מה ליוצא שכן אסור בעזרה כדאמר (יומא דף כה.) אין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד ושמא אינו מן התורה תדע דאי דאוריתא אמאי צריך קרא לקמן (דף כג.) ליוצא למנות מיפוק ליה דאפילו בלאו עבודה אין ישיבה ומיהו [34] אינטריך קרא לעובד בהשתמוותא [35]:

עין משפט
נר מצוה

א מיי' פ"ט מהלכות ביאת מקדש הלכה ח:

תורה אור השלם

1. ונלוו עליך ושמרו את משמרת אהל מועד לכל עבדת האהל וזר לא יקרב אליכם: במדבר יח, ד
2. בעת ההוא הבדיל יהוה את שבט הלוי לשאת את ארון ברית יהוה לעמד לפני יהוה לשרתו ולברך בשמו עד היום הזה: דברים י, ח
3. ומן המקדש לא יצא ולא יחלל את מקדש אלהיו כי נזר שמן משחת אלהיו עליו אני יהוה: ויקרא כא, יב
4. וידבר אהרן אל משה הן היום הקריבו את חטאתם ואת עלתם לפני יהוה ותקראנה אתי כאלה ואכלתי חטאת היום הייטב בעיני יהוה: ויקרא י, יט

שיטה מקובצת

ואאן לישא לן בר. דמסוגיא יתן המקדש לא יצא ולא יחלל דיתיקון הא אחר שלא יצא חילל דיוקא במקדש מקמאחר קרא אבל בנמה לא. ופיר"ש ובריטב"א סבי לאונן אסור בבמה ואם אינו אסור בבמה לא יקרב בבמה ולא יחלל מקדש כבמה. ר"ל דמעמא דשיר. ובית מלא שיר דאסור שיר. שייר יוצא (מהרי"מ): אונן מבלן. שבהדרן דף פ"ד ע"ב: בר בריש הא אחר שלא יצא חילל. ופיר"ש מלא מקדש. אם אינה אחר נמי לא חילל כי ליה למתנא נבי כהן הדיוט ולא נבי כהן גדול. ור"ל דאי כתיב נבי כהן הדיוט הי אחר אמינא הא סבר"ש אם עבד חילל דמתוך המיעוט הוא נפסל כקל וחומר דמעבד מום שכשר לעבודה. כך הי הקושיא: **קבר מפני טומאה.** שנגעה בה נשרפה. ולא הוכר שם תנינות לענין שריפה. וכ"ש דאלו תנינות היה שייר אתנין (ר"ל) ר"ב מפרלי בלא טומאה בעבודה נשרפה. ור"ל דאפילו הכי אתנין אבל מכל מקום כשבל זה לא בעבודה נשרפה. ר"ל דאפילו הכי אתנין אבל מכל מקום אינה נשרפה. הקשה ר"ל דאפילו הכי היום אינה מתנת אתנין